

Door de bril van Jorissen

Je lichaam versieren Bloedmooi en levensecht

Tekst: Petra Jorissen

Vanmorgen vond ik iets raars in mijn brievenbus. In een van de enveloppen zat een voorwerp. Het gaf een beetje mee toen ik in de envelop kneep. Vast een reclamepen of zoiets, dacht ik. Toen ik in de envelop keek, liepen de rillingen over mijn rug: een vinger! Ja, een echte vinger, tussen beige en roze in, blauwig rond de enigszins verkalkte harde nagel, de nagelriem een beetje rafelig.

‘Het is er een van een wat oudere man, die handwerk verricht’, constateerde de detective in mij. Ik zette maar eens een andere bril op en zag toen nog beter hoe levensecht de vinger met zijn duizenden huidplooitjes was, griezelig echt. Ik legde hem op tafel, hield ‘m in de zon, bekeek hem bij kunstlicht. Even later kwam de werkster voor de wekelijkse uitmesting van mijn huis. Ze zag ‘m meteen liggen tussen de pennen, paperassen en stapels papier en trok wit weg. ‘Die, eh die hoeft ik toch niet eh ...?’ zei ze angstig. Ze keek me aan of ik van een hulpbehoevende werkgever veranderd was in een rolstoelvampier. Het is een sample van een silicone prothese, die vinger. Speciaal voor deze rubriek heb ik hem besteld bij de firma Diortho, die in levensechte protheses doet.

Gewoon

Eenmaal uitgerild zag ik meteen mijn nichtje Rian voor me. Jarenlang liep ze met haar linkerarm op haar rug, aan haar linkerhand ontbraken een paar vingers. Mocht niemand zien. Rian wou kost wat het koste ‘gewoon’ zijn. Wat zou ze blij geweest zijn met een paar levensechte siliconenvingers! Helaas, ze bestonden toen nog niet.

Cosmetisch

Ondertussen heb ik veel mensen ontmoet die een, meer, of zelfs alle ledematen missen. Sommigen ‘lopen als een kievit’ met twee beenprotheses en geen trap is hen te steil. Er zijn topsporters die met een stoer computergestuurd kniesysteem marathons lopen. Maar ik ken ook mensen die lang hebben geworsteld met kunstbenen en kunstarmen om ze uiteindelijk aan de straat te zetten omdat ze er niet mee uit de voeten konden. Om mobiel te zijn hebben ze andere oplossingen gevonden.

Kunstledematen worden steeds verfijnder, functioneler en vooral ook levensechter. Dat zie je aan de siliconenprotheses van Diortho. Cosmetische overwegingen spelen vaak een grote rol bij de aanschaf. Een hand missen is niet alleen onhandig, maar vooral ook ontsierend is de algemene opvatting. In dat laatste lijkt verandering te komen.

Kunst

De Engelse kunstenares Alison Lapper, geboren zonder armen en met heel korte benen, moet bijvoorbeeld helemaal niets van protheses hebben. Haar kunstarmen en benen (inmiddels verouderde modellen) zaten haar alleen maar in de weg. De kunstbenen droeg ze puur om hoge laarzen te kunnen dragen. ‘Waarom

kunstledematen? Ik ben goed en mooi zoals ik ben', zegt ze fier. Alison redt het zonder (kunst)ledematen, ze heeft haar lichaam zelfs verheven tot kunst.

Hierin staat ze niet alleen. Ideeën over mankementjes en andere ongemakken veranderen. Naast schaamte over ontbrekende ledematen en beschadigingen zie je steeds vaker trots. Veel mensen zien hun littekens en andere fysieke onvolkomenheden niet als iets dat weg moet, maar als een gegeven dat onverbreekelijk verbonden is met hun leven.

Bloedmooi

Neem beeldend kunstenaar Petra Hartman. Op een dag ontdekte haar man een rudimentair botje in zijn hals. Niks om je zorgen over te maken, wel ontsierend volgens de arts. Dat zette Hartman, 'versierster' van beroep, aan het denken over het begrip ontsieren. Waarom zou je ontsieringen wegmoffelen? vroeg ze zich af. Alleen al in eigen kring zag ze veel mensen met littekens en andere beschadigingen. Een vriendinnetje van haar dochter had een groot litteken op haar arm vanwege een busongeluk, een ander vriendinnetje had een litteken op haar rug vanwege een hartoperatie. Ze ontmoette een meisje met opvallende littekens in haar gezicht en op de Markt in Arnhem sprak ze Florian aan, een meisje zonder benen dat op haar binnenprotheses liep. Hartman stelde de meiden voor om speciaal voor hen een lichaamssieraad waarmee hun littekens juist worden geaccentueerd. Ze waren meteen enthousiast.

Het resultaat was de tentoonstelling *Bloedmooie meiden* in 2005, in het Apeldoorns Codamuseum. 'Bloedmooi' betekent in deze tentoonstelling letterlijk dat de wond het onderwerp is. De meisjes zijn prachtig opgemaakt en met hun sieraad gefotografeerd. De foto's zijn vervolgens meer dan levensgroot afgedrukt en bewerkt tot reuzensieraad. Daarna is van elke foto een reusachtige kijkdoos gemaakt. Voor Florian maakte Hartman bijvoorbeeld een sieraad voor haar binnenprotheses. De reuzensieraden zijn delicaat, kleurig en heel opvallend. Naast glitter, parels, kralen, goud, symbolen van vrouwelijkheid en spiritualiteit zijn er ook gebeurtenissen uit de levens van de meiden in verwerkt. Hartman had geen therapeutische bedoelingen. Het resultaat was wel dat de meiden door die sieraden de schoonheid en de rijkdom van hun littekens en onvolkomenheden zagen, dat ze er intussen veel gemakkelijker mee om kunnen gaan.

Prijskaartje

Voor het leven van alledag zijn Hartmans sieraden niet bedoeld. De protheses van Diortho wel. Je kunt ze gemakkelijk aan- en uitdoen, schoonmaken, de nagels lakken en gewone schoenen dragen. Er hangt een prijskaartje aan. Een vingerprothese kost al gauw 1.500 euro, voor een been of arm betaal je rond de 7.000 euro. Niet alle zorgverzekeraars vergoeden deze protheses. Als je kunt aantonen dat juist deze prothese belangrijk is voor bijvoorbeeld je werk of andere activiteiten, wil het nog wel eens lukken.

Interesse? Kijk dan op deze websites:

www.diortho.nl

www.petrahartman.nl

